

ÖZEL EĞİTİM ÖABT DENEME SINAVI: ZİHİN YETERSİZLİĞİ

Öğrenme Hedefi: Özel Eğitim Öğretmenliği ÖABT formatında, zihin yetersizliği olan öğrencilerin özellikleri, tanılama, eğitim yaklaşımları ve yasal düzenlemeler konularında bilgi düzeyini ölçme ve analiz etme.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ SORULARI

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

1. AAIDD (2010) tanımına göre zihin yetersizliği tanısı konulabilmesi için aşağıdakilerden hangisi şarttır?

- Sadece IQ puanının 70 ve altında olması
- Sadece akademik becerilerde gerilik olması
- Hem zihinsel işlevlerde hem de uyum becerilerinde anlamlı sınırlılıklar
- Sosyal iletişim becerilerinin tamamen yok olması
- Bedensel bir yetersizliğin eşlik etmesi

Cevap: C

Güncel AAIDD tanımına göre zihin yetersizliği; zihinsel işlevler (IQ) ve uyumsal davranışların (kavramsal, sosyal, pratik) her ikisinde de anlamlı sınırlılıklar ile karakterizedir.

2. Zihin yetersizliği olan bireylerde görülen 'Uyumsal Davranışlar' kapsamında aşağıdakilerden hangisi 'Kavramsal Beceriler' arasında yer alır?

- Öz bakım becerileri
- Zaman ve para kavramları
- Sosyal sorumluluk
- Güvenlik kurallarına uyma
- Kişilerarası ilişkiler

Cevap: B

Kavramsal beceriler; dil, okuma-yazma, para, zaman ve sayı kavramlarını içerir. Öz bakım pratik bir beceridir, sosyal ilişkiler ise sosyal beceridir.

3. Trizomi 21 olarak da bilinen ve en yaygın görülen genetik zihin yetersizliği türü aşağıdakilerden hangisidir?

- Kırılgan X Sendromu
- Fenilketonüri (PKU)
- Down Sendromu
- Prader-Willi Sendromu
- Williams Sendromu

Cevap: C

Down Sendromu, 21. kromozomun fazladan bir kopyası (Trizomi 21) sonucu oluşur ve en sık rastlanan kromozomal zihin yetersizliği nedenidir.

4. Zihin yetersizliği olan çocuklarda 'Bellek' süreçleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- Uzun süreli bellekleri normalden iyidir
- Kısa süreli bellekte bilgi işleme hızları düşüktür
- Bilgiyi geri çağırma sorunu yaşamazlar
- Bilgiyi kendiliğinden organize edebilirler
- Görsel bellekleri her zaman zayıftır

Cevap: B

Zihin yetersizliği olan bireyler özellikle kısa süreli bellekte bilgiyi tutma ve işleme süreçlerinde sınırlılık yaşarlar; bu da öğrenme hızını etkiler.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: TANI VE ÖZELLİKLER (SORU 5-8)

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: TANI VE ÖZELLİKLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

5. AAIDD'nin 'Destek Sistemleri' sınıflamasına göre, bireyin sadece ihtiyaç duyduğu anlarda (örneğin iş kaybı) verilen destek türü hangisidir?

- a) Aralıklı (Intermittent)
- b) Sınırlı (Limited)
- c) Kapsamlı (Extensive)
- d) Yaygın (Pervasive)
- e) Sürekli (Continuous)

Cevap: A

Aralıklı destek, süreklilik arz etmeyen, sadece kriz anlarında veya geçiş dönemlerinde (işe girme, hastalık vb.) ihtiyaç duyulan kısa süreli destektir.

6. Zihin yetersizliği olan çocuklarda 'Öğrenilmiş Çaresizlik' durumunu önlemek için öğretmen ne yapmalıdır?

- a) Soruları daha zor sormalıdır
- b) Başarı şansını artıracak kolaylaştırılmış görevler sunmalıdır
- c) Sürekli hata yapmasına izin vermelidir
- d) Yardım tekliflerini tamamen reddetmelidir
- e) Sadece en başarılı olduğu anlarda pekiştirici vermelidir

Cevap: B

Öğrenilmiş çaresizlik, sürekli başarısızlık sonucu oluşur. Başarıyı tatmalarını sağlayacak küçük adımlı ve kolaylaştırılmış görevler motivasyonu artırır.

muratvuranlar.com

7. Zihin yetersizliği olan bir öğrenci için hazırlanan BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) ekibinde aşağıdakilerden hangisi bulunmak zorunda değildir?

- a) Okul Müdürü (veya temsilcisi)
- b) Sınıf Öğretmeni
- c) Çocuğun Anne veya Babası
- d) Okul Rehber Öğretmeni
- e) Okulun bulunduğu mahallenin muhtarı

Cevap: E

BEP ekibi; okul idaresi, öğretmenler, aile ve rehber öğretmenden oluşur. Muhtarın eğitimsel planlama sürecinde resmi bir görevi yoktur.

8. Eğitsel değerlendirme ve tanılama amacıyla öğrenciyi RAM'a (Rehberlik Araştırma Merkezi) kim sevk eder?

- a) Sadece veli
- b) Sadece sınıf öğretmeni
- c) Okul idaresi (Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu kararıyla)
- d) Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu
- e) İl Millî Eğitim Müdürü

Cevap: D

Okulda yapılan inceleme sonrası eğitsel değerlendirme ihtiyacı varsa, Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu kararıyla okul idaresi tarafından sevk edilir.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: EĞİTİM VE MÜDAHALE (SORU 9-12)

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: EĞİTİM VE MÜDAHALE

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

9. Bir becerinin (örneğin elleri yıkama) küçük ve öğretilebilir basamaklara ayrılması işlemine ne ad verilir?

- a) Beceri Analizi
- b) Şekil Verme
- c) Zincirleme
- d) Model Olma
- e) İpucu Silikleştirme

Cevap: A

Beceri analizi, karmaşık bir becerinin öğrenciye kolayca öğretilebilecek en küçük uygulama basamaklarına bölünmesi sürecidir.

10. Öğrenciye bir beceriyi öğretirken 'Sadece sözlü olarak ne yapacağını söylemek' hangi ipucu türüne girer?

- a) Fiziksel İpucu
- b) Model Olma
- c) Sözel İpucu
- d) İşaret İpucu
- e) Görsel İpucu

Cevap: C

Sözel ipucu, öğrenciye yapacağı eylemle ilgili verilen hatırlatıcı, açıklayıcı veya yönlendirici sözel ifadelerdir.

muratvuranlar.com

11. Zihin yetersizliği olan öğrencilere 'Öz Bakım' becerileri öğretilirken genellikle hangi öğretim yöntemi en etkilidir?

- a) Anlatım Yöntemi
- b) Doğrudan Öğretim (Açık Anlatım)
- c) Tartışma Yöntemi
- d) Buluş Yoluyla Öğrenme
- e) Problem Çözme

Cevap: B

Doğrudan öğretim; küçük adımlarla öğretim, ipucu sunumu ve anında dönüt içermesi nedeniyle zihin yetersizliğinde temel yöntemdir.

12. 'Hatasız Öğretim' yöntemlerinin zihin yetersizliği olan öğrencilerde tercih edilmesinin temel sebebi nedir?

- a) Daha hızlı sonuç vermesi
- b) Öğretmenin işini kolaylaştırması
- c) Hata payını minimize ederek öğrencinin başarısızlık duygusunu önlemesi
- d) Materyal gerektirmemesi
- e) Sadece ağır düzeyde etkilenmiş çocuklara uygun olması

Cevap: C

Hatasız öğretim, öğrencinin hata yapma olasılığını ortadan kaldırarak sürekli pekiştirici almasını sağlar ve motivasyonu yüksek tutar.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: EĞİTİM VE MÜDAHALE (DEVAM)

EĞİTİM VE MÜDAHALE (DEVAM)

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

13. Bir davranışın ardından sunulduğunda o davranışın ileride yapılma sıklığını artıran uyarılara ne denir?

- a) Ceza
- b) Pekıştirenç
- c) İpucu
- d) Dönüt
- e) Ayırt edici uyarı

Cevap: B

Pekıştirençler, davranışın sonucunda ortama eklenen (olumlu) veya ortamdaki çıkarılan (olumsuz) ve davranışın sıklığını artıran etmenlerdir.

14. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin öğrendikleri bir bilgiyi farklı ortamlarda da kullanabilmelerine ne ad verilir?

- a) Kalıcılık
- b) Genelleme
- c) Akıcılık
- d) Edinme
- e) Hatırlama

Cevap: B

Genelleme; öğrenilen becerinin farklı kişilerle, farklı araç-gereçlerle ve farklı ortamlarda sergilenbilmesidir.

15. Hafif düzeyde zihin yetersizliği olan öğrencilerin devam ettiği, genel eğitim sınıflarında destek hizmet olarak eğitim gördüğü uygulamaya hangisidir?

- a) Özel Eğitim Sınıfı
- b) Ayrı Özel Eğitim Okulu
- c) Kaynaştırma / Bütünleştirme
- d) Evde Eğitim
- e) Hastanede Eğitim

Cevap: C

Kaynaştırma, yetersizliği olan bireylerin akranlarıyla birlikte genel eğitim sınıflarında tam veya yarı zamanlı eğitim görmesidir.

16. Zihin yetersizliği olan bireylerde 'Fonksiyonel Müfredat' (İşlevsel Müfredat) yaklaşımı neyi hedefler?

- a) Sadece akademik dersleri
- b) Üniversiteye hazırlığı
- c) Günlük yaşamda ve bağımsız yaşamda gerekli olan becerileri
- d) Soyut matematiksel kavramları
- e) Tarih ve Coğrafya ezberini

Cevap: C

İşlevsel müfredat, bireyin toplum içinde bağımsız yaşamasını sağlayacak alışveriş, temizlik, toplu taşıma gibi pratik becerilere odaklanır.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: DAVRANIŞ YÖNETİMİ VE YASAL SÜREÇ

DAVRANIŞ YÖNETİMİ VE YASAL SÜREÇ

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

17. Davranış öncesi (A), Davranış (B) ve Davranış Sonrası (C) analizine dayanan temel yaklaşım hangisidir?

- a) Bilişsel Yaklaşım
- b) Yapılandırmacı Yaklaşım
- c) Uygulamalı Davranış Analizi (UDA)
- d) Hürmanistik Yaklaşım
- e) Psikodinamik Yaklaşım

Cevap: C

Uygulamalı Davranış Analizi (UDA), davranışın öncesi ve sonrasını kontrol ederek yeni davranışlar kazandırmayı ve problem davranışları azaltmayı hedefler.

18. 'Premack İlkesi' zihin yetersizliği olan öğrencilerde nasıl uygulanır?

- a) Ceza vererek
- b) Yapılması istenen düşük olasılıklı bir davranışın ardından, yapmayı çok istediği yüksek olasılıklı bir davranışa izin vererek
- c) Sadece maddi ödül vererek
- d) Görmezden gelerek
- e) Sürekli model olarak

Cevap: B

Premack ilkesi (Büyükanne kuralı): "Önce ıspanağını ye (az istenen), sonra oyun oyna (çok istenen)" mantığıyla çalışır.

muratvuranlar.com

19. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmek için hazırlanan, resimli ve kısa hikayelerden oluşan tekniğe ne denir?

- a) Sosyal Öyküler
- b) Drama
- c) Münazara
- d) İstasyon Tekniği
- e) Mikro Öğretim

Cevap: A

Sosyal öyküler, karmaşık sosyal durumları basitleştirerek öğrencilere uygun sosyal tepkileri öğreten görsel destekli araçlardır.

20. 'Doğal Öğretim' süreçlerinin temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Sadece masa başında yapılır
- b) Öğretim, çocuğun ilgisini izleyerek günlük rutinler içinde gerçekleştirilir
- c) Çok katı kuralları vardır
- d) Sadece laboratuvar ortamında uygulanır
- e) Akranlarla etkileşimi yasaklar

Cevap: B

Doğal öğretim, öğrencinin doğal ortamında (oyun, yemek, park) kendi liderliğini izleyerek fırsat öğretimi yapılmasını kapsar.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: DAVRANIŞ YÖNETİMİ VE YASAL SÜREÇ (DEVAM)

DAVRANIŞ YÖNETİMİ VE YASAL SÜREÇ (DEVAM)

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

21. Aşağıdakilerden hangisi BEP'in (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) temel bileşenlerinden biri değildir?

- a) Çocuğun mevcut performans düzeyi
- b) Kısa ve uzun dönemli hedefler
- c) Verilecek destek hizmetler
- d) Çocuğun IQ test sonuçlarının sayısal dökümü
- e) Değerlendirme yöntem ve zamanı

Cevap: D

BEP, sayısal IQ skorlarından ziyade öğrencinin yapabildiklerine (performans) ve eğitimsel ihtiyaçlarına odaklanan bir belgedir.

22. Orta ve ağır düzeyde zihin yetersizliği olan öğrencilerin iletişim kurmak için nesne/resim değiş tokuşu yaptığı sistem hangisidir?

- a) Braille Alfabeti
- b) İşaret Dili
- c) PECS (Picture Exchange Communication System)
- d) Dudak Okuma
- e) Mors Alfabeti

Cevap: C

PECS, konuşma becerisi sınırlı olan bireylere resimler aracılığıyla isteklerini ifade etmeyi öğreten bir iletişim sistemidir.

23. 'Geçiş Hizmetleri' kapsamında zihin yetersizliği olan bireylerin okul sonrası yaşamı için en önemli hedef nedir?

- a) Akademik derece almak
- b) Bir spor dalında profesyonel olmak
- c) Bağımsız yaşam ve bir işe yerleştirilme (İstihdam)
- d) Sadece evde vakit geçirmek
- e) Okulda kalmaya devam etmek

Cevap: C

Geçiş planlaması, bireyin okuldan yetişkinliğe, iş hayatına ve toplum içine en az bağımlılıkla geçişini sağlamayı amaçlar.

24. Zihin yetersizliği olan bir öğrenci için sınıf ortamında yapılacak 'Fiziksel Düzenleme' aşağıdakilerden hangisini içermelidir?

- a) Çok fazla parlak ve dikkat dağıtıcı süsleme
- b) Karmaşık ve düzensiz oturma planı
- c) Sade, belirgin sınırları olan ve rutinleri hatırlatan görsel materyaller
- d) Sürekli değişen sınıf düzeni
- e) Hiçbir materyalin bulunmadığı boş bir oda

Cevap: C

Zihin yetersizliği olan bireyler karmaşa ve belirsizlikten olumsuz etkilenirler. Sade, düzenli ve görsel destekli bir sınıf ortamı öğrenmeyi kolaylaştırır.

ZİHİN YETERSİZLİĞİ: GENEL DEĞERLENDİRME

GENEL DEĞERLENDİRME

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

25. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin akranlarıyla aynı müfredatı takip ettiği ancak ihtiyaçlarına göre müfredatta uyarlama (modifikasyon/adaptasyon) yapıldığı yaklaşım hangisidir?

- a) Ayrıştırma
- b) Sınıf tekrarı
- c) Bütünleştirme (Inclusion)
- d) Özel sınıf eğitimi
- e) Yatılı okul eğitimi

Cevap: C

Bütünleştirme, yetersizliği olan öğrencilerin genel eğitim sınıflarında, gerekli uyarlamalar ve destek hizmetler sağlanarak eğitim görmesi sürecidir.

muratvuranlar.com